

ÇOCUK İŞÇİLİĞİNE SON

Çocukluk oyun oynamak, öğrenmek, büyümek, aile ve arkadaşlarla birlikte olmak demektir. Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi 18 yaşına kadar her insanı çocuk kabul etmektedir. Uluslararası Çocuk Örgütü (UÇÖ), 198 sayılı sözleşmesi ile çalışma yaş sınırını 15 olarak benimsemiş, 18 yaşına kadar olan genç işçilerin de, ancak sağlık iş güvenliği ya da ahlaki açıdan kendilerine zarar vermeyecek işlerde çalıştırılabileceğini belirlemiştir.

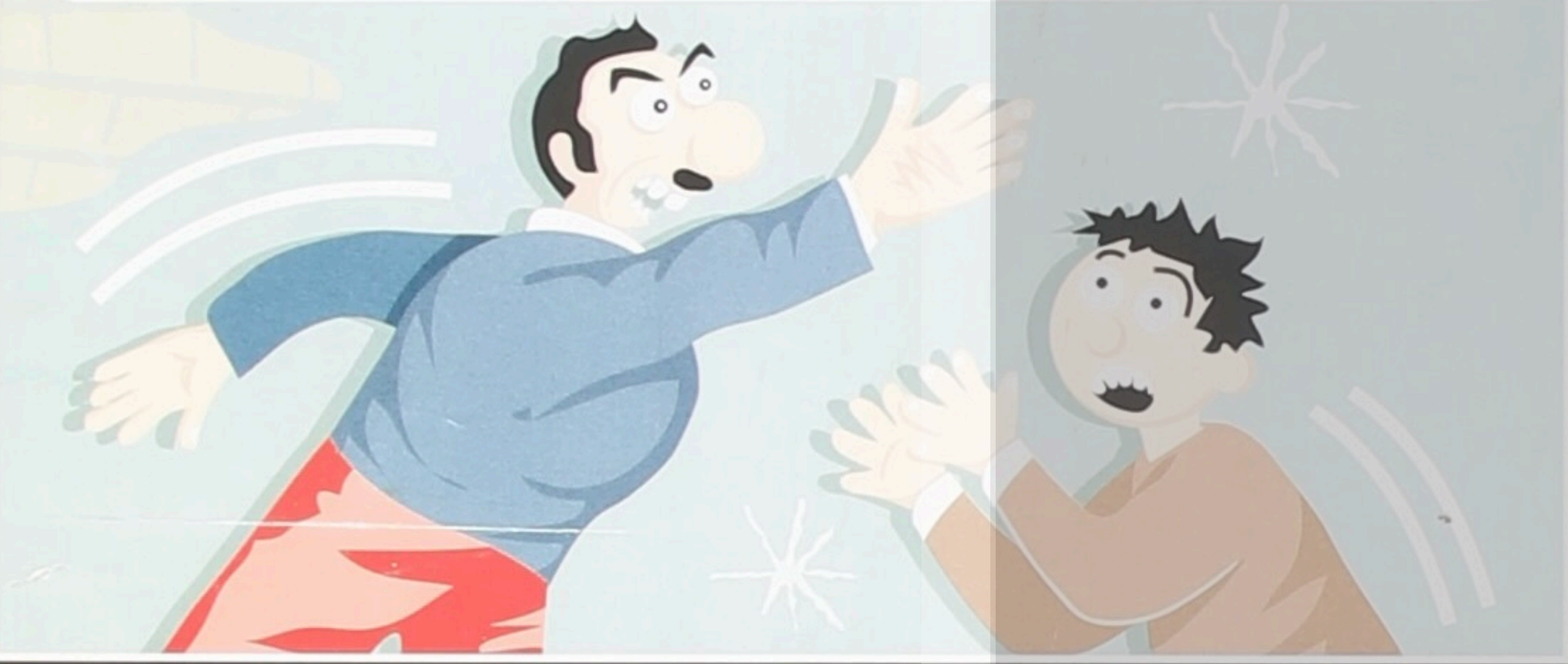
Türkiye'de yaklaşık 4 milyon çocuk çalışmaktadır. Bu çocukların çoğunluğu ücretsiz ev işçisi olarak çalışırken, yaklaşık 1 milyonu ekonomik işlerde çalışmaktadır. Ekonomik faaliyette bulunan çocukların çoğunluğu tarımda olmak üzere ücretsiz aile işçisi olarak çalışmaktadır.

Çocukların çalıştıkları işyerleri genellikle küçük ölçeklidir. Yasal yükümlülüklerden kaçarak düşük ücretli işçi çalıştırarak varolan bu işyerleri, teknolojiye değil, çocukların da yapabileceği vasıfsız emeğe dayalı olarak üretim yaparlar.

Çalışma saatinden, işyeri sağlığı ve iş güvenliğine, asgari ücrete kadar hiçbir yasal haktan ve korumadan yararlanamayan çocuk işçiler, kötü koşullarda kötü muameleye maruz kalarak sağlıklarını ve hayatlarını tehlikeye atarak çok komik ücretlerle çalıştırılmaktadır.

Sokak satıcılığı yaparak kendi hesabına çalışan çocuklar ise sokağın bütün tehlikelerine ve sağlıksız koşullarına maruz kalarak para kazanmaya çalışmaktadır.

Ekonomik faaliyet içinde görülmedikleri için ev işlerinde çalışan çocuklar genellikle gözardı edilmektedir. Ev işlerini yapmak, kardeşlere bakmak, tarlada ya da işyerinde çalışan aile bireylerinin bakımıyla uğraşmak gibi, hiçbir zaman sınırı, sosyal güvencesi ve ücreti olmayan bu işler genellikle kız çocuklar tarafından yapılmaktadır.

Çocukları çalışmaya iten en önemli neden fakirliktir. Özellikle 1990'larla birlikte ortaya çıkan küreselleşme olgusu, ülkeler arasındaki uçurumu derinleştirmiştir. Küresel rekabet içerisinde daha fazla kar etmeye çalışan sermaye çareyi kural dışı bir biçimde üretim yapmakta bulmuştur. Tanınmış bir çok firma, taşeronlar aracılığıyla gelişmekte olan ülkelerdeki çocuk emeğinin sömürsünden yararlanmaktadır.

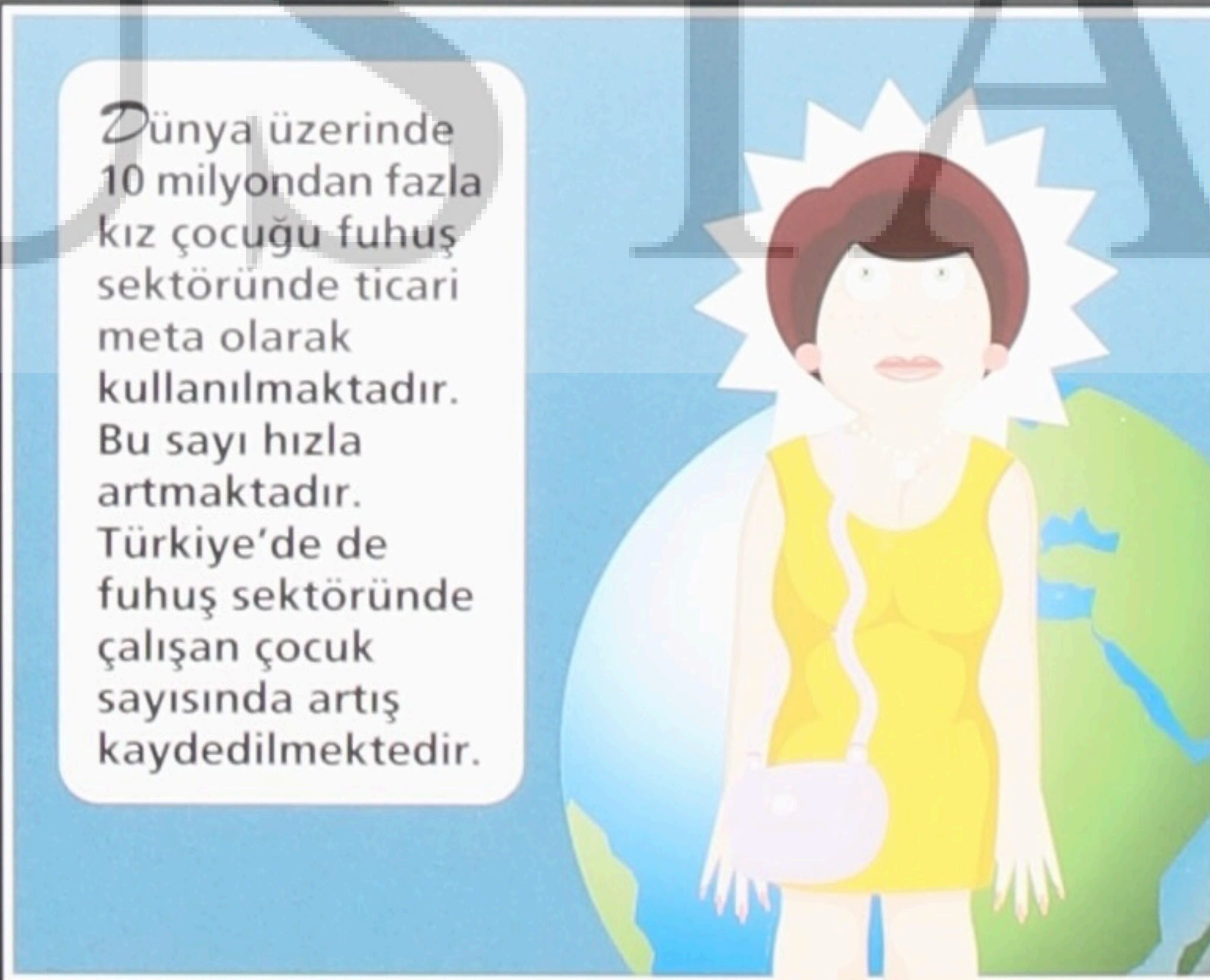
Uluslararası Çalışma Örgütü'nün istatistiklerine göre, gelişmekte olan ülkelerde yaşları 5 ile 14 arasında olan yaklaşık 250 milyon çocuk, 120 milyonu tam gün olmak üzere çalışmaktadır. Milyonlarca çocuk, tehlikeli ve ağır işlerde, fuhuş, porno kaset üretimi, uyuşturucu üretimi ve satışı gibi ahlaki gelişimlerine zararlı, yasadışı işlerde sağlıklarını ve can güvenliklerini tehlikeye atarak çalışmaktadırlar.

Eğitim sisteminin zayıflığı, çocuk işçiliğini besleyen bir diğer nedendir. Çalışan çocukların % 48'ini ilkökul çağındaki çocuklar oluşturmaktadır. Bu çocukların yaklaşık % 8'i okula gitmemektedir. Çocukların okula devam etmemesinde, eğitim masraflarının yüksekliği ve çalışmak zorunda olmak önemli etkenler olsa da, çocuğun okula ısınmaması, uygun okul bulamaması, eğitimin iş garantisini sağlayamamış olması gibi eğitim sisteminin yapısından kaynaklanan sorunlar da bulunmaktadır.

Dünya üzerinde 10 milyondan fazla kız çocuğu fuhuş sektöründe ticari meta olarak kullanılmaktadır. Bu sayı hızla artmaktadır. Türkiye'de de fuhuş sektöründe çalışan çocuk sayısında artış kaydedilmektedir.

Çocukların çalışıyor olması yetişkinlerin işsiz olması demektir.

Sendikalar çocuk işçiliğine karşı mücadele etmek zorundadır. Bunun için:

- Yoksulluğu önleyici ekonomi politikalarının oluşturulması yönünde mücadele verilmelidir.
- Gelir dağılımının dengelenmesinde önemli bir araç olan asgari ücretin belirlenmesinde sendikalar daha aktif görev almalıdır. Tek bir asgari ücret belirlenmelidir.
- Üretilen malların üzerine "bu ürün sigortalı ve sendikali işçiler tarafından üretilmiştir" ya da "bu üründe çocuk emeği kullanılmamıştır" gibi ibarelerin eklenmesi için çalışılmalıdır.
- Toplu sözleşmelerde, sadece o işyerinde değil, o işyeri ile çalışan taşeron işyerlerinde de çocuk işçi çalıştırılmaması hükmü eklenmeli ve sendika bunu denetleyebilmelidir.
- İşyerlerinde çalışan çırak ve stajyerlerin eğitimin amacına uygun olarak çalıştırılmaları gözetilmeli, sendikalar çırak ve stajyerlerin sorunlarıyla yakından ilgilenmelidir.
- Küçük ve kayıtdışı işyerlerini de örgütleyecek örgütlenme politikaları oluşturulmalıdır.
- Sendikaya üye işçiler çocuk işçiliği hakkında bilgilendirilmelidir.
- Toplumu çocuk işçiliği konusunda bilinçlendirecek çalışmalar yapılmalıdır.

